

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Επί του Σχεδίου Νόμου

του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη

«Αναδιοργάνωση της δομής της Ελληνικής Αστυνομίας και αναβάθμιση της εκπαίδευσης του ένστολου προσωπικού της – Εκσυγχρονισμός του θεσμού της ηλεκτρονικής επιτήρησης υπόδικων, κατάδικων και κρατούμενων σε άδεια - Ρύθμιση θεμάτων κρατούμενων σε σωφρονιστικά καταστήματα και άλλων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη»

Φεβρουάριος 2025

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 10 Φεβρουαρίου 2025 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από την Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με θέμα «*Αναδιοργάνωση της δομής της Ελληνικής Αστυνομίας και αναβάθμιση της εκπαίδευσης του ένστολου προσωπικού της – Εκσυγχρονισμός του θεσμού της ηλεκτρονικής επιτήρησης υπόδικων, κατάδικων και κρατούμενων σε άδεια - Ρύθμιση θεμάτων κρατούμενων σε σωφρονιστικά καταστήματα και άλλων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη*».

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε., με την 757 Συνεδριάσή της στις 18-2-2025 αποφάσισε να γνωμοδοτήσει σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 2232/1994 επί του παραπάνω σχεδίου νόμου και συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Ιωάννη Παπαργύρη, Κωνσταντίνο Πασιόπουλο, Φώτη Κολεβέντη, Άγγελο Δημαρά, Ιωάννη Μουράτογλου και Ιωάννη Κορκόβελο**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Μιχαήλ Αλέπης**, Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν επίσης ως εμπειρογνώμονες οι **κ.κ. Γεώργιος Καλλιακμάνης, Αγγελική Μητροπούλου, και Λήδα-Παναγιώτα Αλέπη**.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής η **Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, Επιστημονική Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τρεις (3) συνεδριάσεις, και η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδριάσή της, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 20 Μαρτίου 2025.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2026, διατύπωσε την υπ' αριθ. 343 Γνώμη της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Η παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία, όπως προκύπτει από την ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης, όπως αυτή εστάλη από το Υπουργείο, αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό και την αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.). Αυτό επιδιώκεται, κυρίως, μέσα από τη διαμόρφωση ενός νέου πλαισίου λειτουργίας της ΕΛ.ΑΣ. και αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της, την αναβάθμιση της Αστυνομικής Ακαδημίας σε αυτοτελές ΝΠΔΔ, τον εκσυγχρονισμό του θεσμού της ηλεκτρονικής επιτήρησης υποδίκων και καταδίκων και τη ρύθμιση ζητημάτων της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής.

Το Νομοσχέδιο περιλαμβάνει πέντε (5) Μέρη με επιμέρους Κεφάλαια και συνολικά 197 Άρθρα. Ειδικότερα,

στο ΜΕΡΟΣ Α: περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την αναδιοργάνωση της δομής της Ελληνικής Αστυνομίας για τον αποτελεσματικότερο συντονισμό των υπηρεσιών της, την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες, και την ενίσχυση των δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης σύγχρονων μορφών εγκληματικότητας και προβλημάτων ασφάλειας,

στο ΜΕΡΟΣ Β΄: περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στο ένστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, μέσα από τον εκσυγχρονισμό και την προσαρμογή της Αστυνομικής Ακαδημίας στις σύγχρονες προκλήσεις,

στο ΜΕΡΟΣ Γ΄: περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, ρυθμίσεις που αφορούν στις προϋποθέσεις νόμιμης οπλοφορίας, οπλοκατοχής και οπλοχρησίας, καθώς και στις διακεκριμένες περιπτώσεις και στις κυρώσεις για παραβάσεις, όπως επίσης αναμορφώνεται το πλαίσιο λειτουργίας των ιδιωτικών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών ασφαλείας,

στο ΜΕΡΟΣ Δ΄: επιχειρείται, μεταξύ άλλων, να εκσυγχρονιστεί ο θεσμός της ηλεκτρονικής επιτήρησης, που εφαρμόζεται στους υπόδικους, καταδίκους και κρατούμενους σε άδεια, ώστε να επιτευχθεί η αποσυμφόρηση των Γενικών Σωφρονιστικών Καταστημάτων. Ρυθμίζονται επίσης θέματα που αφορούν στην ορθολογική κατανομή των κρατούμενων, στον πειθαρχικό έλεγχο, στην εργασία και στην εκπαίδευσή τους, με σκοπό την αποτελεσματική κοινωνική τους ενσωμάτωση, και

στο ΜΕΡΟΣ Ε΄ περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που στοχεύουν στη μείωση του διοικητικού βάρους για τη διαδικασία έκδοσης άδειας εμπορίας πυροτεχνημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Όπως η ΟΚΕ έχει επισημάνει σε πολλές περιπτώσεις στις μέχρι σήμερα Γνωμοδοτήσεις της, η αποτελεσματική λειτουργία των αστυνομικών αρχών σε μία ευνομούμενη κοινωνία, αποτελεί την πιο άμεσα ορατή εκδήλωση της κυβερνητικής εξουσίας που είναι υπεύθυνη για τη δημόσια ασφάλεια σε ένα κράτος δικαίου.

Τα τελευταία χρόνια η ταχύτητα των τεχνολογικών εξελίξεων και η επέκταση της χρήσης τους σε μεγάλο τμήμα, αν όχι σε ολόκληρη την κοινωνία, έχει επηρεάσει θετικά και έχει επιφέρει σημαντικές διαφοροποιήσεις στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή των πολιτών. Παράλληλα, όμως, εμπεριέχει και κινδύνους οι οποίοι εκδηλώνονται στην πράξη με εμφάνιση νέων μορφών παρανομίας και εγκληματικότητας. Αυτό παρατηρείται διαχρονικά, αλλά αποτελεί και ένα ίδιον των σημερινών κοινωνιών, κυρίως λόγω της εκθετικής ταχύτητας εξέλιξης των νέων τεχνολογιών και της πρόσβασης στις υπηρεσίες διαδικτύου σε καθημερινή βάση. Ενδεικτικώς, το 2024 το 86,9% των νοικοκυριών είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο από την κατοικία τους - αύξηση 54,4% σε σχέση με το 2013¹. Παράλληλα, οι ενεργές συνδέσεις κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα στις αρχές του 2024 ανέρχονταν σε 15 εκατομμύρια, με το ποσοστό αυτό να αντιστοιχεί στο 145,3% του συνολικού πληθυσμού². Η ευρεία χρήση τεχνολογιών και οι μεταβολές στον τρόπο κοινωνικής διασύνδεσης έχει οδηγήσει σε ένα αυξανόμενο κύμα εκδηλώσεων παραβατικότητας μεταξύ ποικίλων ηλικιακών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ανηλίκων. Από την άλλη πλευρά, οι αστυνομικές δυνάμεις σε ένα σύγχρονο κράτος δικαίου χρησιμοποιούν και οι ίδιες τα νέα μέσα τεχνολογίας για την επιτήρηση της εφαρμογής των νόμων και την εξιχνίαση εγκληματικών ενεργειών.

Συνεπώς, κρίνεται κατ' αρχάς θετικά από την πλευρά της ΟΚΕ, ένα Σχέδιο Νόμου που έχει σαν στόχο στα επιμέρους του κεφάλαια να αναδιοργανώσει, αναβαθμίσει και εκσυγχρονίσει την Ελληνική Αστυνομία, ώστε αυτή να ανταποκρίνεται στον σημαντικό της ρόλο της για τη διαφύλαξη του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις αρχές του εθνικού και διεθνούς δικαίου.

Στο πλαίσιο αυτό θετικά κρίνεται και η πρόθεση ενίσχυσης και εμπλουτισμού του μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού της Ελληνικής Αστυνομίας με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και μεθοδολογιών διερεύνησης μακροπρόθεσμου σχεδιασμού (foresight), η αξιοποίηση της έρευνας και της καινοτομίας, καθώς και της αξιολόγησης των δράσεων για τον σχεδιασμό επιχειρήσεων. Μάλιστα προβλέπεται και η ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας της Ελληνικής Αστυνομίας και ο σχεδιασμός δράσεων αστυνομικής διπλωματίας, ενώ δίνεται έμφαση και στην ανάγκη διακρατικής συνεργασίας. Ένας τέτοιος σχεδιασμός δημιουργεί τις βάσεις, ώστε η Ελληνική Αστυνομία να μπορεί να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις του παρόντος

¹ ΕΛΣΤΑΤ - Έρευνα Χρήσης Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας από Νοικοκυριά και Άτομα: Έτη 2023 και 2024.

² Αναφορά Digital 2024 – Ελλάδα, 23 Φεβρουαρίου 2024.

και του μέλλοντος, ενώ αποτελεί ένδειξη ότι το Σχέδιο Νόμου προσεγγίζει το ρόλο της Ελληνικής Αστυνομίας με ένα βλέμμα προς το μέλλον που θα συμβαδίζει με τις διεθνείς εξελίξεις και θα ενισχύει το ρόλο της χώρας μεταξύ διακρατικών και διεθνών φορέων (πχ Europol, Interpol, Frontex).

Κρίνονται επίσης θετικά οι ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό και την ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στην Ελληνική Αστυνομία με την ενίσχυση της Αστυνομικής Ακαδημίας. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις ενισχύουν την αποτελεσματικότητα της Αστυνομικής Ακαδημίας και αναβαθμίζεται η παρεχόμενη εκπαίδευση προσαρμοζόμενη στις εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο. Το Σχέδιο Νόμου προσβλέπει στην απόκτηση και αξιοποίηση σύγχρονων υποδομών και τεχνολογιών εκπαίδευσης, γεγονός που έχει αποδειχθεί διεθνώς ότι διασφαλίζει την αποτελεσματικότερη διάχυση της πληροφορίας (π.χ. δημιουργία διαδραστικού υλικού εκπαίδευσης, με χρήση νέων τεχνολογιών, δυνατοτήτων επαυξημένης πραγματικότητας κλπ).

Βεβαίως, η ΟΚΕ οφείλει να επισημάνει ότι η παρεχόμενη εκπαίδευση στους αστυνομικούς θα πρέπει να είναι συνεχής και να μην περιορίζεται μόνο στην εκπαίδευση των νεοεισερχόμενων στο Αστυνομικό Σώμα. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η σύμπλευση μεταξύ των διαφόρων βαθμίδων του ένστολου προσωπικού κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τις αρχές του εθνικού και διεθνούς δικαίου και του σεβασμού των δικαιωμάτων του ατόμου. Επιπροσθέτως, και ειδικά σε ζητήματα που αφορούν τη χρήση νέων τεχνολογιών, όπως αυτή της ηλεκτρονικής επιτήρησης, προτείνεται η συνεκπαίδευση των αστυνομικών αρχών και με λειτουργούς του Δικαστικού σώματος, οι οποίοι επιφορτίζονται με τη λήψη σχετικών αποφάσεων.

Αναφορικά τώρα με τις ρυθμίσεις που στοχεύουν και στην αντιμετώπιση του φαινομένου του υπερπληθυσμού των χώρων κράτησης η ΟΚΕ συμφωνεί στο ότι η αύξηση του πληθυσμού των φυλακών αποτελεί μείζονα πρόκληση για το εθνικό σύστημα ποινικής και διοικητικής δικαιοσύνης. Μάλιστα οι αρμόδιες επιτροπές του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν διατυπώσει σε πλήθος επισκέψεών τους την ανάγκη βελτίωσης των συνθηκών σε σωφρονιστικά καταστήματα, φυλακές και χώρους κράτησης. Όπως σημειώνεται και στην πλέον πρόσφατη επίσκεψη που έλαβε χώρα στις 20-31 Ιανουαρίου 2025, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στα μέτρα που έλαβαν οι ελληνικές αρχές για την αντιμετώπιση των συστημικών ζητημάτων του υπερπληθυσμού και των χρόνιων ελλείψεων προσωπικού των φυλακών, τα οποία - αν παραμείνουν ανεπίλυτα- θα υπονομεύσουν σοβαρά τη λειτουργία των φυλακών³.

Οι ρυθμίσεις επομένως που περιλαμβάνονται στο παρόν Σχέδιο Νόμου και έχουν στόχο να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο του αυξημένου πληθυσμού των φυλακών, χώρων κράτησης και των σωφρονιστικών καταστημάτων κρίνονται κατ' αρχάς θετικές. Οι προτεινόμενες νομοθετικές παρεμβάσεις, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι συνθήκες κράτησης συνάδουν με το άρθρο 3 της

³ Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT) - Περιοδική επίσκεψη στην Ελλάδα από τις 20 έως τις 31 Ιανουαρίου 2025 σε εννέα σωφρονιστικά καταστήματα, συμπεριλαμβανομένων των δύο γυναικείων φυλακών, και αρκετών αστυνομικών τμημάτων σε διάφορες περιοχές της χώρας.

Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ) και τη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΑ). Ταυτόχρονα θα πρέπει να προστατεύουν τα δικαιώματα όλων των μελών μίας κοινωνίας, ήτοι τόσο αυτών που υφίστανται τον οιοδήποτε περιορισμό της ελευθερίας τους, όσο και των λοιπών ατόμων.

Τέλος, και όσον αφορά το σύστημα ηλεκτρονικής επιτήρησης το Σχέδιο Νόμου το προσδιορίζει ως «το σύνολο των ηλεκτρονικών και λοιπών τεχνικών μέσων και συσκευών, με τα οποία ανιχνεύεται και βεβαιώνεται η θέση, ή η κίνηση, του επιτηρούμενου σε πραγματικό χρόνο και τα δεδομένα αυτά ταυτοχρόνως αποστέλλονται και καταγράφονται σε ένα κέντρο ελέγχου. Η έννοια της επιτήρησης περιλαμβάνει την παρακολούθηση της παραμονής του επιτηρούμενου προσώπου στην κατοικία του και της κίνησής του εκτός αυτής.»

Η ηλεκτρονική επιτήρηση χρησιμοποιείται στην Ευρώπη από τη δεκαετία του 1990 και κυρίως για την επιβολή της απαγόρευσης μετακίνησης / εξόδου από τη χώρα και της κατ' οίκον κράτησης. Οι νεότερες τεχνολογίες παρέχουν δυνατότητες παρακολούθησης της συμπεριφοράς και των κινήσεων των ατόμων στα οποία τοποθετείται το σύστημα ηλεκτρονικής επιτήρησης, ενώ παρέχουν και μέσα για τη δημιουργία και παρακολούθηση ζωνών αποκλεισμού (προσέγγισης, εξόδου κλπ), κυρίως μέσω συστημάτων γεωτοπισμού (GPS). Καθίσταται σαφές ότι οι νέες αυτές τεχνολογίες παρέχουν πλείστες δυνατότητες παρακολούθησης, που συμπεριλαμβάνουν τη λήψη, καταγραφή, συγκέντρωση, αποθήκευση, και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Για αυτό το λόγο η ΟΚΕ επισημαίνει ότι και το πλαίσιο χρήσης τους οφείλει να μην περιέχει ασάφειες που επιτρέπουν την εν δυνάμει χρήση της τεχνολογίας με ευέλικτο ή μεταβλητό τρόπο βάσει υποκειμενικής ερμηνείας. Ενδεικτικώς, για τη χρήση ενός τέτοιου συστήματος πρέπει να υπάρχει σε επιτελικό επίπεδο η καταγραφή των απαιτούμενων διαδικασιών τοποθέτησης της συσκευής, παρακολούθησης του ατόμου στο οποίο τοποθετείται, καταγραφής, τήρησης και διαχείρισης στοιχείων προσωπικών δεδομένων, καθώς επίσης και αφαίρεσης του ίδιου του συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης και διαγραφής των συλλεγέντων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μετά από σαφώς προσδιορισμένο χρονικό διάστημα.

Με βάση τα ανωτέρω, κρίνεται θετικά ότι το Σχέδιο Νόμου και η συνοδευτική ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης που εστάλη στην Ο.Κ.Ε. έχουν λάβει υπόψιν τους τις συναφείς ευρωπαϊκές πρακτικές, καθώς και τις κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη σωφρονιστική μεταχείριση και την ηλεκτρονική επιτήρηση. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα και με τις διεθνείς συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, η ΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη αναλογικής χρήσης του μέτρου της ηλεκτρονικής επιτήρησης, τόσο για το ίδιο το άτομο στο οποίο του επιβάλλεται, όσο και για το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Η ηλεκτρονική παρακολούθηση που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο της ποινικής δικαιοσύνης μπορεί να παρέχει ένα εργαλείο τους αρμόδιους φορείς, ώστε να μειώνονται οι περιπτώσεις αναγκαστικής πλήρους στέρησης της ελευθερίας του ατόμου, εξασφαλίζοντας παράλληλα δυνατότητες αποτελεσματικής εποπτείας και επιτήρησης υπόπτων και παραβατών. Την ίδια στιγμή η απόφαση για τη χρήση της ηλεκτρονικής επιτήρησης και τον καθορισμό του τύπου, της διάρκειας και των λεπτομερειών εκτέλεσης του μέτρου, θα πρέπει να σταθμίζει όχι μόνο τα

δικαιώματα και τα συμφέροντα του υπόδικου, κατάδικου ή καταδικασμένου σε άδεια, αλλά και τις επιπτώσεις στα δικαιώματα και τα συμφέροντα των οικογενειών και των τρίτων στον τόπο περιορισμού του υπόπτου ή του δράστη (πχ άτομα και οικογένειες που βρίσκονται στο ίδιο κτίριο με το επιτηρούμενο άτομο).

Για την απόφαση χρήσης του μέτρου της ηλεκτρονικής επιτήρησης η ΟΚΕ επισημαίνει ότι θα πρέπει να σταθμίζονται και παράγοντες που σχετίζονται όχι μόνο με τον περιορισμό μετακίνησης ή την αποτροπή τέλεσης μίας παράνομης πράξης, αλλά και με τον ουσιαστικό σωφρονισμό του καταδικασθέντος ατόμου. Στα πλαίσια μίας σωφρονιστικής πολιτικής, η επιτήρηση ενός υποδίκου ή καταδίκου ή ατόμου σε άδεια, συμβάλλει στην ενίσχυση του λεγόμενου «εσωτερικού ελέγχου» του ατόμου. Ο ψυχοκοινωνικός στόχος αυτής είναι η ενδυνάμωση του ιδίου του ατόμου, ώστε να δύναται χωρίς εγκλεισμό να αντιστέκεται σε βίαιες και εγκληματικές συμπεριφορές. Από την άλλη, μείζων στόχος της ηλεκτρονικής επιτήρησης είναι ο «εξωτερικός έλεγχος» του ατόμου από τις αρμόδιες κρατικές αρχές. Η απόφαση για την τοποθέτηση του συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης για την περίοδο που χρησιμοποιείται οφείλει να λαμβάνει υπόψιν και τα χαρακτηριστικά αυτού του συστήματος, ώστε να χρησιμοποιείται ως ένα αποτρεπτικό εργαλείο. Όμως, η τεχνολογία και οι χρήσιμες πτυχές αυτής δεν δύναται να υποκαθιστούν την επικοινωνιακή λειτουργία των σωφρονιστικών διαδικασιών και της διάδρασης του αρμόδιου προσωπικού με τους υπόδικους και κατάδικους, που οφείλουν να έχουν σαν τελικό στόχο τον σωφρονισμό και την αρμονική επανένταξή τους στην κοινωνία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΚΑΤ'ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 5

Αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας

παρ. 1

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι τόσο ο όρος όσο και η έννοια της *αστυνόμευσης* παραπέμπει σε πράξεις και πρωτόκολλα απαγόρευσης και επιτήρησης. Υπ' αυτήν την έννοια, έρχεται σε αντίθεση προς το κοινωνικό πρόσημο που το υπό διαβούλευση νομοσχέδιο ορθώς επιχειρεί να προσδώσει στην Ελληνική Αστυνομία (βλ. αρ. 5 παρ. 5).

Επομένως σύμφωνα με την ΟΚΕ κρίνεται σκόπιμο να αντικατασταθεί η φράση «*κοινωνική αστυνόμευση*» (αρ. 5 παρ. 1 περ. γ) με την φράση «*προστασία του πολίτη*».

Περαιτέρω, όσα κρίσιμα εμπíπτουν στην αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας, όπως αυτά αναλύονται στην παρ. 6 του αρ. 5 και αφορούν στην «*δημόσια ασφάλεια*» δεν δύνανται να έπονται σε επίπεδο σημαντικότητας της αποστολής της λεγόμενης *γενικής και τροχαιίας αστυνόμευσης*, η οποία έχει τοποθετηθεί δίχως ειδική αιτιολόγηση δεύτερη τη τάξει.

Προτείνεται επομένως να επανεξετασθεί η σειρά με την οποία αναφέρονται οι τομείς αποστολής της Ελληνικής Αστυνομίας, ώστε να είναι σύμφωνες με το κοινωνικό πρόσημο που θα πρέπει να διακρίνει την Ελληνική Αστυνομία.

Άρθρο 159

Υποχρεώσεις των ιδιωτικών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών

παρ. 1

Οι ρυθμίσεις του άρθρου 146 σε συνδυασμό με το άρθρο 159 οφείλουν να λαμβάνουν πάντα υπόψιν τους την ευθύνη και το ρόλο των Ελληνικών Αστυνομικών Αρχών κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, οι οποίες μεταξύ άλλων έχουν και ως υποχρέωση να επιτηρούν την έννομη δράση και της οιασδήποτε ιδιωτικής επιχείρησης παροχής ασφαλείας. Η ΟΚΕ προτείνει τη βελτίωση της διατύπωσης σε δύο σημεία του άρθρου 159, ώστε να τονίζεται και να διασφαλίζεται η υποχρέωση σύννομης δράσης των ιδιωτικών επιχειρήσεων και η παροχή πληροφοριών στην Ελληνική Αστυνομία, ειδικά αναφορικά με τη χρήση και κατοχή όπλων από τους εργαζομένους σε μία ιδιωτική επιχείρηση ασφαλείας.

Επομένως η παρ. 1 προτείνεται να τροποποιηθεί ως ακολούθως:

«1. Οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ασφαλείας υποχρεούνται

(...)

στ. να μην θίγουν, κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους, τα κάθε είδους συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα των πολιτών, και να σέβονται το σύνολο των θεσπισμένων κανόνων δικαίου στην ελληνική έννομη τάξη

(...)

ιγ. να γνωστοποιούν αμέσως στην οικεία αστυνομική αρχή κάθε περίπτωση μη έγκαιρης παράδοσης όπλου από το προσωπικό τους, με επαρκή αιτιολόγηση για το λόγο μη έγκαιρης παράδοσης όπλου, με αναφορά στον προβλεπόμενο χρόνο παράδοσης και με υποχρέωση ειδικής μνείας για το ενδεχόμενο άσκησης βίας εκ μέρους του προσωπικού.

Άρθρο 162

Εφάπαξ οικονομικό βοήθημα..... Τροποποίηση παρ. 17από τυχερά παίγνια

παρ. 1

Η παρ. 1 με την οποία διαμορφώνεται η παρ. 17 του άρθ. 8 του ν. 2592/98 εισάγει προϋπόθεση αντίθετη στην συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή της ισότητας, η οποία θίγει δυσανάλογα και δίχως ειδική αιτιολογική βάση το δικαίωμα της οικογένειας του άτεκνου αποθανόντος εν υπηρεσία ένστολου αστυνομικού προς λήψη της προβλεπόμενης τιμητικής αποζημίωσης, επί τη βάσει του χρόνου έναρξης, άλλα και του είδους της ασφάλισής του.

Επομένως η ΟΚΕ προτείνει να απαλειφθούν τα ακόλουθα αποσπάσματα:

- [αρ. 162 παρ. 1 εδ. 2] « ο οποίος έχει διορισθεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός αντιστοίχως, μετά την 1η Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχει ασφαλιστεί σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως τις 31 Δεκεμβρίου 1992», καθώς και
- [αρ. 162 παρ. 1 εδ. 5] « [...] που προσλήφθηκαν ή κατατάχθηκαν για πρώτη φορά από την 1η Ιανουαρίου 1993 και μετά, εφόσον δεν είχαν ασφαλισθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992 σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης. [...]»

Άρθρο 171

Εφαρμογή του Συστήματος Ηλεκτρονικής Επιτήρησης [...]

παρ.3.

Σύμφωνα με την παρ.3 η υλοποίηση, η λειτουργία και η συντήρηση του συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης δύναται να ανατίθενται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο εποπτεύεται και ελέγχεται από το Τμήμα Διαχείρισης Σωφρονιστικών Καταστημάτων και Θεμάτων Μεταγωγών, σύμφωνα με τον ν. 4412/2016 (Α' 147), με την υποχρέωση τήρησης των διατάξεων του παρόντος.

Η ΟΚΕ αντιτίθεται στη δυνατότητα ανάθεσης σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα της υλοποίησης, λειτουργίας και συντήρησης του συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης. Με τον τρόπο αυτό δεν είναι δυνατόν να διασφαλιστούν πλήρως καίρια ζητήματα όπως η προστασία των προσωπικών δεδομένων, όπως επίσης δεν μπορεί να διασφαλιστεί πλήρως η νομιμότητα, η αξιοπιστία αλλά και η φερεγγυότητα εκείνων στους οποίους θα ανατίθενται οι προαναφερόμενες

Θέση της ΟΚΕ είναι ότι η διασφάλιση της συνταγματικώς συμβατής λειτουργίας του συστήματος της ηλεκτρονικής επιτήρησης, καθώς και ειδικότερα η διασφάλιση των πιθανώς θιγόμενων δικαιωμάτων και ελευθεριών τόσο των κρατούμενων, όσο και των λοιπών πολιτών από το εν λόγω σύστημα επιβάλλει την λειτουργία, συντήρηση, υλοποίηση και εποπτεία του θεσμού της ηλεκτρονικής επιτήρησης εν συνόλω από τις αρμόδιες οργανικές μονάδες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, ήτοι από τον στενό λεγόμενο κρατικό πυρήνα.

Άρθρο 172

Απαιτήσεις λειτουργίας συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι στο παρόν άρθρο θα πρέπει να προσδιορισθεί με σαφήνεια η διάρκεια φύλαξης – «ζωής» – των αρχείων του εν λόγω τερματικού συστήματος με γνώμονα τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών τόσο των κρατούμενων, όσο και των λοιπών πολιτών.

Άρθρο 174

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Με δεδομένο το γεγονός ότι η λειτουργία του συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης θα αναδείξει την ανάγκη κάθε φορά στάθμισης συνταγματικώς κατοχυρωμένων δικαιωμάτων αφενός των κρατούμενων και αφετέρου των λοιπών πολιτών, η ΟΚΕ θεωρεί ότι, είναι αναγκαία η κατάργηση της όλως αόριστης διατύπωσης [συλλέγονται και υπόκεινται σε επεξεργασία μόνο εκείνα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι] πρόσφορα και αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών της ηλεκτρονικής επιτήρησης.

Σύμφωνα επομένως με την ΟΚΕ απαιτείται η εξαντλητική απαρίθμηση στο κείμενο της διάταξης των προσωπικών δεδομένων που θα συλλέγονται *ως πρόσφορα και αναγκαία* και ως τέτοια θα υπόκεινται σε επεξεργασία προκειμένου να τεθεί ένα σταθερό πλαίσιο συνταγματικά ανεκτής εφαρμογής της εν λόγω πρακτικής. Το τι κρίνεται ως «πρόσφορο και αναγκαίο» για την επίτευξη των σκοπών της ηλεκτρονικής επιτήρησης δεν δύναται να αφήνει περιθώρια ευρείας ή υποκειμενικής ερμηνείας, από οιονδήποτε φορέα υλοποιεί, λειτουργεί, διαχειρίζεται και συντηρεί ένα τέτοιο σύστημα. Προτείνεται συνεπώς η βελτίωση της διατύπωσης του άρθρου και η προσθήκη στην παράγραφο 1 περαιτέρω επεξήγησης η οποία

να είναι σύμφωνη με την υποχρέωση της Ελληνικής Αστυνομίας να τηρεί και να εφαρμόζει τις διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, βάσει του αντίστοιχου νόμου.

παρ. 2

Την ίδια στιγμή, πρέπει να εξυπηρετείται και η βέλτιστη χρήση των δυνατοτήτων ενός συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης από τις δικαστικές και αστυνομικές αρχές, με σκοπό τη λήψη αποφάσεων που βασίζονται και στην ύπαρξη στοιχείων από το εν λόγω σύστημα. Έχοντας ως δεδομένο ότι το σύστημα θα συλλέγει μόνο τα στοιχεία της παρ. 1, και με στόχο τη διασφάλιση πλήρους ενημέρωσης των αρμόδιων δικαστικών και αστυνομικών αρχών κατά τη λήψη των αποφάσεών τους, η ΟΚΕ προτείνει την απάλειψη της φράσης «της επιπρόσθετης υποχρέωσης αιτήματός τους», όπως περιγράφεται στο άρθρο 174 παρ. 2.

Άρθρο 176

Διάρκεια του κατ' οίκον περιορισμού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι απαιτείται ακριβής καθορισμός στο κείμενο της διάταξης των πρόσφορων ηλεκτρονικών μέσων που απαιτούνται για την επιτήρηση των κρατουμένων όχι μόνο εντός του κτιρίου ή του συμπλέγματος κτιρίων που περιλαμβάνει την οικία τους, αλλά και εντός της πιθανώς ορισθείσας από το Δικαστήριο ευρύτερης περιοχής δραστηριοτήτων προς κάλυψη ζωτικών βιοτικών αναγκών των κρατουμένων. Η εξαντλητική απαρίθμηση εν προκειμένω των πρόσφορων μέσων ανάλογα με το εύρος της καθημερινής δραστηριότητας [εσωτερικής ή εξωτερικής] των κρατουμένων απαιτείται προκειμένου να διασφαλίσει τόσο τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των ιδίων, όσο και των λοιπών πολιτών.

Άρθρο 177

Προϋποθέσεις μεταγωγής.....

παρ. 1

Η ΟΚΕ είναι αντίθετη με την δυνατότητα μεταγωγής στα αγροτικά σωφρονιστικά καταστήματα «*καταδίκων κρατουμένων που εκτίουν ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης μέχρι 15 έτη και έχουν συμπληρώσει απλά το ½ του χρόνου που απαιτείται για τη χορήγηση τακτικής άδεια.... ή εκτίουν ποινή είτε πρόσκαιρης κάθειρξης άνω των 15 ετών, είτε ισόβιας κάθειρξης....*»

Προτείνεται να επιτρέπεται η μεταγωγή: α) για τους εκτίοντες ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης μέχρι 15 έτη μόνο κατά τα τελευταία 2 υπολειπόμενα χρόνια έκτισης της ποινής και εφόσον τους έχουν χορηγηθεί τουλάχιστον δύο άδειες και β) για τους εκτίοντες ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης άνω των 15 ετών ή ισόβιας μόνο κατά τα τελευταία 3 υπολειπόμενα χρόνια έκτισης της ποινής και εφόσον τους έχουν χορηγηθεί τουλάχιστον τέσσερις άδειες

παρ. 2

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η παρ. 2: «..... καταδικασθέντες σε ποινή φυλάκισης δύναται να κρατούνται σε Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα χωρίς υποχρέωση εργασίας» είναι εντελώς αόριστη, αφού δεν αναφέρει ούτε ελάχιστο ούτε μέγιστο χρονικό διάστημα ποινής φυλάκισης.

Άρθρο 180

Εφαρμογή του κατ' οίκον περιορισμού.....

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι θα πρέπει να καθορισθεί με σαφήνεια το ποιοι καταβάλλουν όχι μόνο τα έξοδα τοποθέτησης, αλλά και τα έξοδα λειτουργίας, παρακολούθησης, συντήρησης κ.α.

Άρθρο 192

Πληροφοριακό Σύστημα Ψηφιακής Διακυβέρνησης της Γενικής Γραμματείας Αντιεγκληματικής Πολιτικής

Το ΟΠΣ ΣΚ είναι το κεντρικό πληροφοριακό σύστημα για την ηλεκτρονική καταχώρηση, αποθήκευση και εν γένει διαχείριση των δεδομένων των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Αντιεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

Ενώ στο έγγραφο Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης για το παρόν Σχέδιο Νόμου γίνεται αναφορά στη μελλοντική («θα διαλειτουργεί») διαλειτουργικότητα του εν λόγω συστήματος με άλλα (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΣΤΑΤ, ΗΔΙΚΑ, ΕΠΑΝΟΔΟΣ), δεν γίνεται αναφορά σε καμία μελέτη βιωσιμότητας του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος. Αυτό το γεγονός προκαλεί προβληματισμό και δη αναφορικά με την ασφαλή καταγραφή, συγκέντρωση και διαφύλαξη στοιχείων προσωπικών δεδομένων, αλλά και με την προοπτική διαρκούς εξέλιξης της Ελληνικής Αστυνομίας και της εξωτερικής βελτίωσης των υπηρεσιών της στους πολίτες και το Κράτος.

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η ανάπτυξη αυτοματοποιημένων συστημάτων και διαδικασιών στον τομέα της δικαιοσύνης και της προστασίας του ατόμου και του πολίτη σε έναν σύγχρονο ευνομούμενο κράτος, οφείλει να είναι απόλυτα σύμφωνη με τη βέλτιστη χρήση πόρων που διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των κρατικών συστημάτων και επενδύσεων. Οι διεθνείς καλές πρακτικές μαρτυρούν ότι όταν ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η συντήρηση ενός συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης γίνεται από κάποιον τεχνικό κρατικό φορέα εντός Υπουργείου (ενδεικτικώς της αναφερθείσας ΓΓ του άρθρου 192), ενισχύονται οι εσωτερικές ικανότητες του κράτους, και προωθείται περαιτέρω η απόκτηση δεξιοτήτων και η ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ του προσωπικού διαφόρων δημόσιων φορέων. Μία τέτοια προσέγγιση προτείνεται ως βέλτιστη, καθώς μάλιστα συμβάλλει στην απευθείας χρήση ψηφιακών εργαλείων από κρατικούς φορείς, προάγοντας τη διαφάνεια και εξασφαλίζοντας μια πιο οικονομικά αποτελεσματική δημόσια διοίκηση.